

AGRÁRGAZDASÁGI FIGYELŐ

(Gazdasági folyamatok és statisztikai eredmények)

Agrárgazdasági Figyelő
IV. évfolyam, 2. szám, 2012
július 6.
Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő
Bojtárné Lukácsik Mónika
lukacsik.monika@aki.gov.hu

Közreműködött
Piaci Információs Osztály (AKI)
Statisztikai Osztály (AKI)
Agrárpolitikai Kutatások Osztálya (AKI)
Pénzügypolitikai Osztály (AKI)

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Főigazgató: Dr. Kapronczai István
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-3060
Fax: (+36 1) 217-7037
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu

ISSN 2063 1707

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt
Telefon: (06 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

I. Az elmúlt negyedév legfrissebb információi.....	3
KAP 2014-2020: a piaci intézkedések várható változása.....	3
Jelentősen nőtt 2011-ben a jövede-lem a mezőgazdasági termelésben.....	3
Tógazdasági haltermelés 2011-ben.....	6
Állatvágások a hazai vágóhidakon.....	7
Termelői és feldolgozó értékesítési árak.....	8
Kiskereskedelem.....	12
Külkereskedelem.....	12
A műtrágya értékesítés alakulása 2012. I. negyedévben.....	13
Mezőgazdasági gépforgalmazásunk piaci helyzete.....	14
II. Mi történt az agrárgazdaságban?.....	16
III. Szemelvények az AKI kiadványaiból.....	18
Közös agrárpolitika 2014-2020: A reformtervezetek alapján várható hatások és kihívások Magyarországon.....	18
Stratégiai ágazat-e az élelmiszergazdaság?.....	18
A magyar mezőgazdaság relatív támogatottsági mutatószámainak alakulása 2000-2010 között az Európai Unió belpiaci áraihoz viszonyítva.....	19
A fontosabb termékpályák piaci folyamatai 2011.....	19
A hazai mezőgazdaság időjárás kockázatainak hatása a kistérségi biztosítási költségekre és hozamszintekre.....	20
IV. Az agrárgazdaságot jellemző adatok.....	21

I. Az elmúlt negyedév legfrissebb információi

Az Agrárgazdasági Figyelő első fejezetében azokat az információkat közöljük, amelyekkel az elmúlt három hónapban gazdagabbak lettünk. Az ágazatot jellemző, az elmúlt három évre vonatkozó statisztikai adatokat a IV. fejezetben adjuk közre.

KAP 2014-2020: a piaci intézkedések várható változása

Az Európai Bizottság (EB) 2011. októberi szabályozási javaslatában rejlő lehetőségek kihasználása érdekében segíteni kell a piaci szereplők felkészülését, fokozni kell aktivitásukat. A piaci szereplők önszerveződő csoportjainak tevékenysége mind az ágazatok, mind pedig a hatóság számára előnyös lehet. Az új szabályozási környezet összességében olyan lehetőséget kínál, amelynek megragadásával átláthatóbbá tehető egy-egy termékpálya, megszilárdíthatók a szerződéses kapcsolatok, kiszámíthatóbbá válhatnak a termelési viszonyok és a jövedelmek, és mindez végső soron fejlesztésekre ösztönözhet.

A termelői, szakmaközi szervezetek döntéseinek, határozatainak kiterjesztése a szabályozás erős, meghatározó eleme. E tekintetben a reprezentativitás megállapítása kulcskérdés. Ehhez azonban elengedhetetlen a pontos nyilvántartás mind a piaci szereplőkről, mind a termelésről. A versenyszabályokra vonatkozó rendelkezések életszerű alkalmazása talán a legnehezebb feladat, a megítélés szempontjából az EB és a hazai versenyhatóság véleményének megismerése, formálása elengedhetetlen.

A borszőlő telepítésének tiltása és a hozzá kapcsolódó telepítési jogok rendszere 2015. december 31-ig marad érvényben. Magyarország szempontjából a változtatás azért előnytelen, mert könnyen versenyhátrányba kerülhet a tőkeerősebb szőlőtermelő tagországgal szemben, aminek következménye a termelői jövedelmek visszaesése és a hazai szőlőterületek további csökkenése lehet.

A cukorrépa minimálárának 2014/2015. szezón végén esedékes megszüntetésének következményeként a cukorrépa-termelés további visszaesésével lehet számolni Magyarországon, ami egyrészt a gyengébb hatékonysággal, másrészt a kaposvári cukorgyár európai összevetésben kis kapacitásával magyarázható. Bár a cukorkvóta fenntartása mellett több tagállam is kiáll, az

erősen kétséges, hogy a hazai cukorkvóta megemlése uniós szinten politikai támogatást nyerne, ugyanis azon túl, hogy a kvóták visszaadását jelentős összeggel támogatta az EU (pontosabban a cukor magas árán keresztül maguk a fogyasztók), a reform keretében engedélyezett pótlólagos kvóták megszerzéséért más tagországok cukoriparának szereplői igen magas árat fizettek.

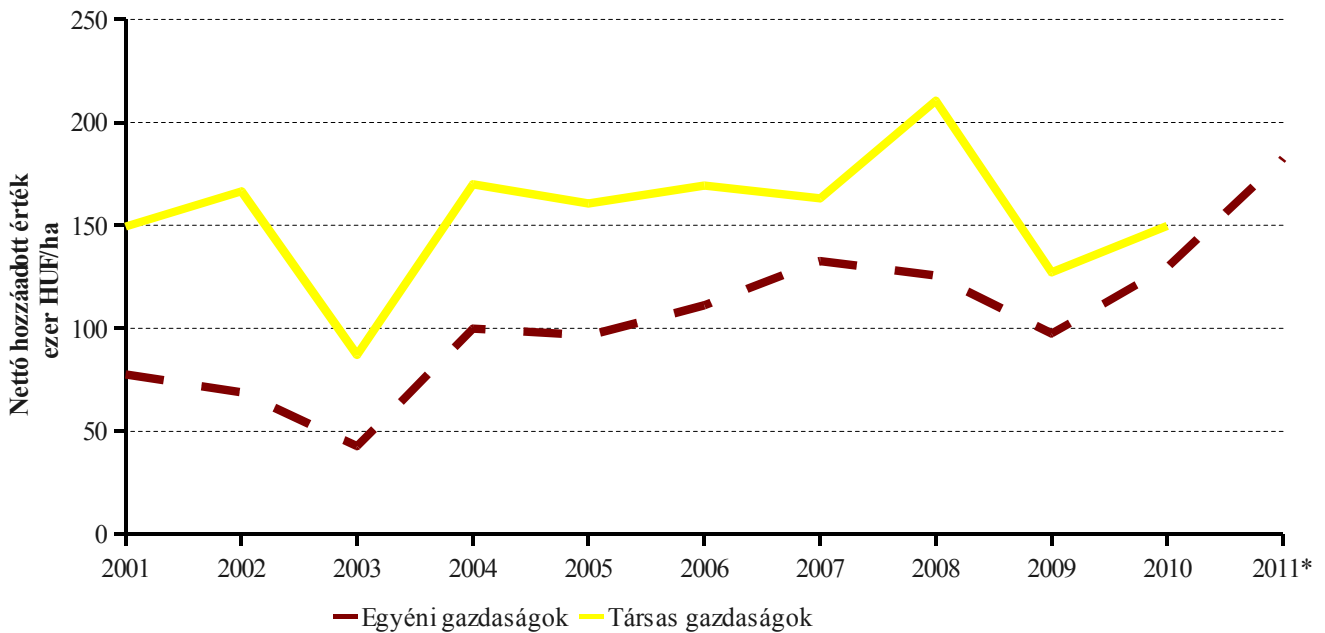
Az EB tejkvóták 2015. április 1-i megszüntetéséről hozott döntésének megváltoztatására nincs esély. A termelési korlátok felszámolása előreláthatóan a tej leghatékonyabban előállító, jellemzően észak-nyugati tagországoknak kedvez. Magyarországon a tejtermelőknek elsősorban az exportpiacokon kiéleződő verseny és emiatt a pozíciók elvesztése jelent fenyegetést. A hazai tejvertikumban a legsürgetőbb teendő a feldolgozóipar hatékonyságának és versenyképességének javítása, hogy az képes legyen akár a teljes belföldi tejtermelést felvenni. Ösztönözni kell a piaci szereplőket termelői szervezetek, illetve azok társulásai, valamint szakmaközi szervezetek létrehozására.

Jelentősen nőtt 2011-ben a jövedelem a mezőgazdasági termelésben

Az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI) előzetes adatai szerint a mezőgazdasági termelők közül az egyéni gazdaságok (egyéni mezőgazdasági vállalkozók és őstermelők) egy hektárra jutó jövedelme 2011-ben az előző évhez képest 47 százalékkal nőtt, ami elsősorban a gabonaárak emelkedésével függ össze.

A gazdák jövedelme a tesztüzemi rendszer adatai szerint az EU-csatlakozás óta csaknem folyamatosan növekedett, ami részben az évről évre emelkedő közvetlen támogatásoknak köszönhető. A 2009-es visszaesés után 2011-ben folytatódott a jövedelem növekedése. Mivel a május 31-i mérlegzárás előtt a társas gazdaságok (gazdasági társaságok és szövetkezetek) pontos jövedelmi adatai nem állnak rendelkezésre, a 2011-re csak az egyéni gazdaságok jövedelmét közöljük.

1. ábra: Az egy hektárra jutó nettó hozzáadott érték változása (2011-es árakon)

* 2011-re csak az egyéni gazdaságok előzetes adatai állnak rendelkezésre

Forrás: Agrárgazdasági Kutató Intézet, teszüzemi rendszer

A 2011-es év azonban nem volt egyformán kedvező az összes gazdaság számára. Az év nyertesei a szántó-földi növénytermesztők voltak, náluk a jól szervezett termékpálya a gabonaárak növekedésével és emelkedő hozamokkal párosult. A zöldségtermesztők jelentős veszteségeket szenvedtek el az előző évhez képest, ami főként az árak csökkenésével magyarázható, míg a szőlészeteknél és a gyümölcstermesztőknél nőtt a jövedelem. Az állati termékek árai 2010-hez képest mintegy 20 százalékkal emelkedtek, ez a jövedelem növekedésében is megjelent, annak ellenére, hogy a takarmányköltségek is nőttek.

Bár az egyéni gazdaságok 2011-ben az előző évhez képest csaknem 80 százalékkal növelték az egy hektárra jutó bruttó beruházásaikat, a hosszú távú tendencia aggodalomra ad okot. A jövedelmek 2003 óta szinte folyamatosan nőttek, az egyéni gazdaságok 2011-ben több mint négyszer annyi jövedelmet értek el, mint 2003-ban. Azonban a beruházások 2011-ben sem érték el a csatlakozás előtti szintet! Márpedig a beruházások, a termelési technológia folyamatos korszerűsítése elengedhetetlen feltétele a versenyképesség javításának. Elgondolkodtató, hogy a csatlakozás után eltelt hét teljes évből ötben az egyéni gazdaságok nettó beruházása negatív volt, vagyis a beruházások összege az amortizációt sem haladta meg, a gazdálkodók az elhasznált eszközeiket sem tudták pótolni.

Az alapadatokat az AKI által működtetett teszüzemi rendszer (Farm Accountancy Data Network, rövidítve: FADN) biztosította. A rendszer a mezőgazdasági vállalkozásoknál gyűjtött számviteli, valamint termelési adatokra épül és alapvetően ezen vállalkozások jövedelmeinek alakulását vizsgálja, beleértve a befolyásoló tényezőket, pl. a termékszerkezet, a ráfordítások, az árak és a támogatások szerepének kimutatását is. A teszüzemi rendszer eredményszemléletű, az egyéni gazdaságok (őstermelők és mezőgazdasági vállalkozók) adatait is a társas gazdaságokhoz (gazdasági társaságok és szövetkezetek) hasonló struktúrában tartalmazza, tehát az egyéni gazdaságoknak is van mérlegük és eredménykimutatásuk.

Az adatbázisban szereplő, több mint 1900 teszüzem azt a 107 ezer mezőgazdasági termelőt képviseli, amelyek egy adott méretküszöb fölött helyezkednek el, s jelentős árutermelést folytatnak. Ez a 107 ezer gazdaság az összes mezőgazdasági terület 93 százalékát használja, és náluk található az állatállomány 87 százaléka. Az adatbázisban található üzemek adatait a súlyszámaikkal felszorozva az egész hazai árutermelő mezőgazdaságra érvényes eredményeket kapunk.

A jövedelmi mutatók közül a nettó hozzáadott érték teszi lehetővé az egyéni és a társas gazdaságok eredményeinek közvetlen összehasonlítását. A nettó hozzáadott érték tartalmazza a jövedelmet, valamint ebből kell fedezni a munkabérek, a kamatok és a bérleti díjakat.

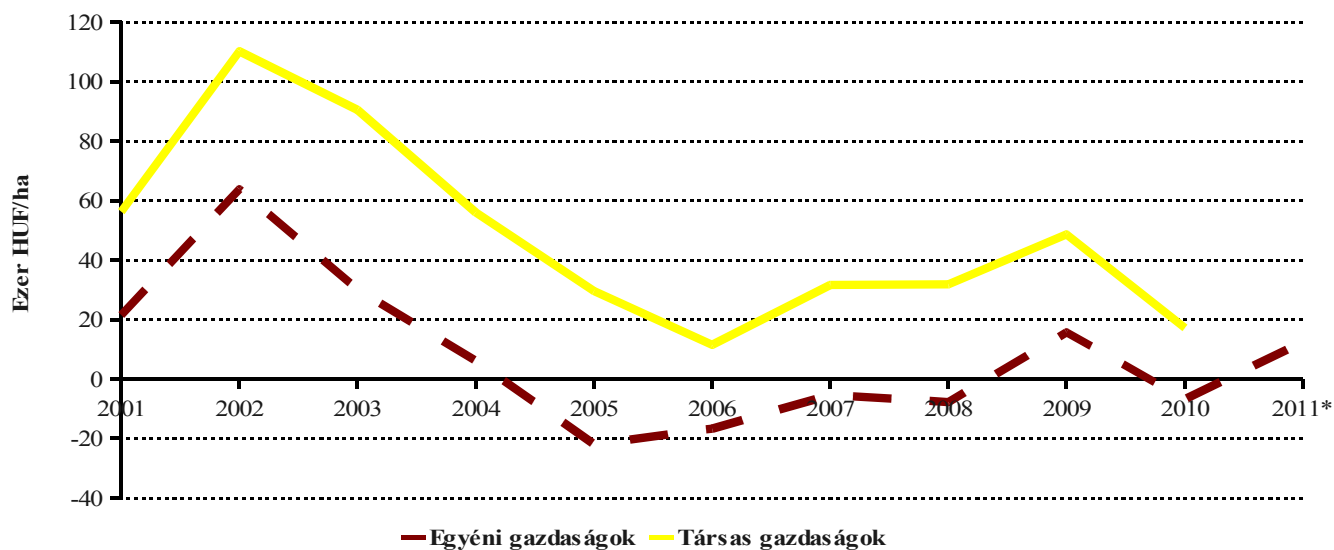
1. táblázat: Az egyéni gazdaságok jövedelme üzemtípusonként (nettó hozzáadott érték)

Egyéni gazdaságok	2010	2011	2010	2011
	milliárd HUF		ezer HUF/ha	
Szántóföldi növénytermesztők	174,6	259,1	97,3	154,0
Szőlőtermesztők	3,1	11,3	131,9	472,4
Gyümölcstermesztők	12,8	20,1	204,8	348,8
Szabadföldi zöldségtermesztők	30,2	21,9	682,1	570,9
Zöldségajátató gazdaságok	36,0	14,6	4 571,2	3 377,5
Vegyés gazdaságok	33,9	72,6	94,9	196,1
Tejelő tehenészetek	24,4	34,5	143,7	187,7
Húsmarha- és juhtartók	30,3	47,7	74,4	130,2
Sertéstartók	4,8	8,5	386,7	738,1
Baromfitartók	13,6	18,0	316,0	428,5
Összesen	363,6	508,2	124,4	182,8

* 2011-re csak az egyéni gazdaságok előzetes adatai állnak rendelkezésre

Forrás: Agrárgazdasági Kutató Intézet, teszüzemi rendszer

2. ábra: Az egy hektárra jutó nettó beruházás változása (2011-es árakon)

* 2011-re csak az egyéni gazdaságok előzetes adatai állnak rendelkezésre

Forrás: Agrárgazdasági Kutató Intézet, teszüzemi rendszer

Tógazdasági haltermelés 2011-ben

Halastó művelési ágban 2011-ben 35,4 ezer hektár tóterület szerepelt nyilvántartásban, ebből több mint 24 ezer hektáron haltermelés történt. Az AKI-hoz beérkezett és feldolgozott adatok szerint, az elmúlt év folyamán csupán 2 hektár új halastó létesült és 242 hektár tóterületet rekonstruáltak. Hazánk tógazdasági haltermelésének 79 százalékát évek óta ugyanaz a három régió, az Észak-Alföld, a Dél-Dunántúl és a Dél-Alföld adja. A legtöbb halat Hajdú-Bihar, Somogy, Fejér és Jász-Nagykun-Szolnok megyében halászták le.

Az elmúlt években az étkezési halak előállításában csökkenő tendencia mutatkozott. Ezzel szemben a tógazdaságok és intenzív haltermelő üzemek 2011-ben 22,6 ezer tonna halat termeltek, ebből az étkezési hal mennyisége 16,3 ezer tonna, mely az előző évhez képest 15 százalékos növekedést jelent. Az étkezési ponty termelésében tapasztalt évek óta tartó csökkenés után a 2011-es év növekedést hozott. Az 1 hektárra jutó összes szaporulat 526 kg, az 1 hektárra jutó ponty szaporulat mintegy 399 kg. A megtermelt ragadozó halak mennyisége jelentős mértékben emelkedett az előző évihez képest. A csuka lehalászása 200 százalékkal, a fogassüllő 20 százalékkal, a harcsa pedig 12 százalékkal nőtt.

2. táblázat: A tógazdasági és intenzív üzemi haltermelés főbb mutatói 2011-ben

Szektor	Üzemelő tóterület (hektár)	Behelyezett anyag				Lehalászott anyag				
		Ponty	Növényevő	Egyéb	Összesen	Ponty	Növényevő	Ragadozó	Egyéb	Összesen
tonna										
Állami gazdálkodó szervezetek	4 053	1 170	427	69	1 666	2 617	856	98	189	3 761
Mezőgazdasági szövetkezetek	363	154	17	2	174	467	51	2	29	549
Halászati szövetkezetek	362	66	13	-	79	217	49	3	-	269
Horgász szervezetek	752	286	15	46	347	583	24	10	52	670
Más társas vállalkozások	16 308	3 831	496	255	4 582	10 307	1 688	328	741	13 063
Egyéb	2 525	460	88	34	582	1 498	279	53	108	1 938
Összesen:	24 364	5 968	1 057	405	7 430	15 689	2 947	495	1 119	20 250
2010. évi mutatók	23 639	6 274	869	391	7 535	15 080	2 251	419	809	18 559
2011/2010 (%)	103,1	95,1	121,6	103,7	98,6	104,0	130,9	118,0	138,3	109,1

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

Az akvakultúrás termelés a hazai igényeket teljes mértékben kielégíti. Minden halfajból termelünk annyit, amennyire szükség van. Tavaink meghatározó halfaja a ponty, amely az étkezési haltermelés 76 százalékát teszi ki. A hazai piacok keresett faja, az élő ponty, afrikai harcsa, busa, amur, továbbá a ragadozó fajok is kedveltek. Halexportunk 2011-ben is követte az utóbbi évek tendenciáját, mivel az mennyiségben és értékben is nagymértékben növekedett.

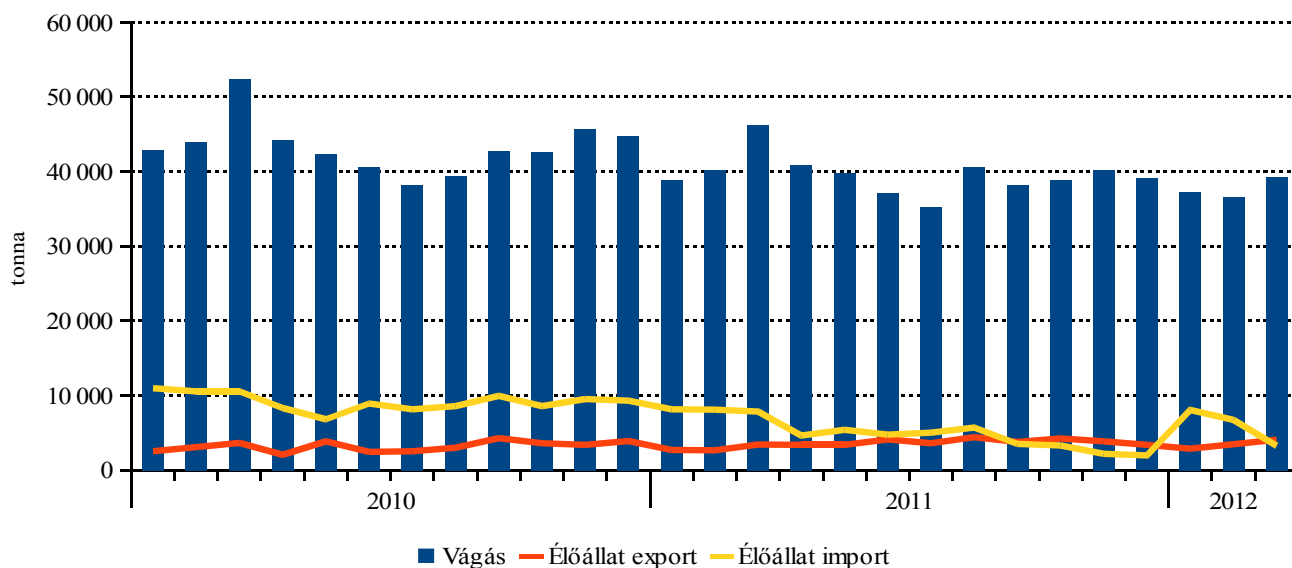
Intenzív rendszert 2011-ben 11 haltermelő üzem 12 telephellyel működtetett különböző halfajok tartására. Az étkezési haltermelés 2011-ben 2067 tonna volt, amely az elmúlt évhez képest 7 százalékkal emelkedett. Az intenzív haltenyésztés 94 százalékát az afrikai harcsa teszi ki, de termelnek még tokféléket, pisztrángot és egyéb halfajokat is a zárt rendszerben.

Állatvágások a hazai vágóhidakon

A vágóhidakon 2012. I. negyedévben 22 906 darab szarvasmarhát vágtak le, ami 4 704 darabos (-17 %) csökkenés a 2011. I. negyedévi adathoz képest. Élősúlyban számítva 12 071 tonnát tett ki a vágás, ami 15,4 százalékos elmaradás. A külkereskedelem 2012. I. negyedévi adatai az élőmarha export jelentős, 45,1 százalékos csökkenését és az import 49,1 százalékos növekedését mutatják, a külkereskedelmi mérleg 8 517 tonnával romlott. Az élő szarvasmarha behozatala főként Franciaországból, Németországból, Szlovákiából és Hollandiából történik. A kivitel elsődleges célpontja Törökország, majd Görögország és Ausztria.

A legnagyobb volument adó tehének vágási darabszáma 9 százalékkal, a fiatal marha vágása 4,7 százalékkal, az üszök vágása 22,9 százalékkal, a levágott bikák darabszáma a legjelentősebben, 42 százalékkal, a borjaké pedig 32,1 százalékkal lett kevesebb, míg a fiatal marha vágása 3 százalékkal nőtt a 2011. I. negyedévhez hasonlítva.

3. ábra: Vágóhidak sertés vágása élősúlyban

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

A bejelentett juhágások mennyisége a 2011. I. negyedévhez képest 57,7 százalékos növekedést mutat. Míg a tavalyi I. negyedévben 1597 darabot, addig idén 2 518 darabot jelentettek. Ennek oka, hogy idén a húsvéti ünnepek korábbi időpontra estek. A vágáskori átlagsúly 38,1 kilogramm, ez 3,2 százalékos növekedést mutat. A levágott bárányok száma csaknem kétszerese az előző évinek, miközben az átlagsúlyuk 28,1 kg-ról 30,8 kg-ra nőtt. Az anyajuh vágás 46,4 százalékkal nőtt

Vágósertésből 2012. I. negyedévben 1 millió 9 ezer darabot vágtak, 8,7 százalékkal kevesebbet, mint az egy évvel korábbi időszakban.

Az élősúly 9,6 százalékkal csökkent, a vágósúly 8,9 százalékkal volt alacsonyabb. Az élősértés-kivitel növekedett, 2012. első negyedévben élősúlyban 1 556 tonnával. A behozatal eközben 5068 tonnával csökkent, tehát az import 2011. I. negyedévben 14 292 tonnával, idén 7 668 tonnával haladta meg az exportot. Az élő sertés behozatala Hollandiából, Németországból és Csehországból történik, a kivitel iránya Románia, Szlovákia és Ausztria. A hazai termelés 2012-ben várhatóan stagnál.

A sertéslétszám 2011. decemberben 3 millió 32 ezer darab volt, ami 137 ezer darabbal kevesebb, mint egy évvel korábban. A csökkenés valószínűleg folytatódik, bár annak üteme lassul. A sertésállomány 70 százalékát gazdasági szervezetek tenyésztik, a további 30 százalékát pedig egyéni gazdaságok.

a tavalyi évihez képest, de ennek mennyisége nem jelentős. A juhállomány létszáma 2011. december 1-jén 1 095 ezer darab, egy év alatt 7,3 százalékkal lett kevesebb. Jellemzően inkább egyéni gazdaságokban tartják, mint gazdasági szervezetben. Összességében a vágójuh termelés további csökkenése várható.

A baromfivágás 2012. I. negyedévben 39,8 millió darab volt, ami egy év alatt 4,1 millió darabbal, 11,4 százalékkal emelkedett. Ez szinte teljes egészében

a vágócsirke vágások erős növekedésének következménye, ami 4 026 ezer darabbal (14,6 %) emelkedett. A vágótyúk és kakas vágása 222 ezer darabbal (31,5 százalékkal) csökkent. Vágókacsából 5,3 millió darabot vágtak, ami 0,4 százalékos növekedés. A libavágás 575 ezer darab volt, ez 39,9 százalékos emelkedést jelent. Ezen belül megfigyelhető a pecsenyeliba vágásá-

nak jelentősebb növekedése. A pulykavágás hasonló a tavalyi év azonos időszakához, 81 ezer darabbal (4,5 %) lett több.

A tyúkfélék létszáma a 2011. decemberi adatok szerint 33 millió darab, ami egy év alatt 3,6 százalékos növekedés. A baromfiállomány 65 százalékát gazdasági szervezetben, 35 százalékát egyéni gazdaságban tartják.

3. táblázat: Élőállat vágások alakulása

Megnevezés	2012. I-III.			2012. I-III./2011. I-III.		
	darab	élősúly tonna	vágósúly tonna	darab	élősúly	vágósúly
Változás százalékban						
Szarvasmarha összesen	22 906	12 071	6 164	83,0	84,6	84,8
Sertés összesen	1 009 522	113 233	92 583	91,3	90,4	91,1
-ebből: anyakoca	17 348	3 569	2 930	66,7	66,7	66,9
Juh összesen	2 518	96	49	157,7	162,7	172,1
Ló összesen	50	25	15	62,5	73,1	73,9
Vágóbaromfi összesen	39 774 376	123 709	97 151	111,4	112,3	112,9
-ebből: csirke	31 540 568	73 120	57 496	114,6	117,2	117,5
tyúk és kakas	484 232	1 337	1 035	68,5	95,5	95,6
liba	575 443	3 797	2 926	139,9	133,2	136,8
kacsa	5 279 114	17 973	14 047	100,4	99,1	98,7
pulyka	1 895 019	27 481	21 650	104,5	108,2	109,9
Nyúl összesen	1 112 882	2 842	1 553	113,7	115,5	116,9

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

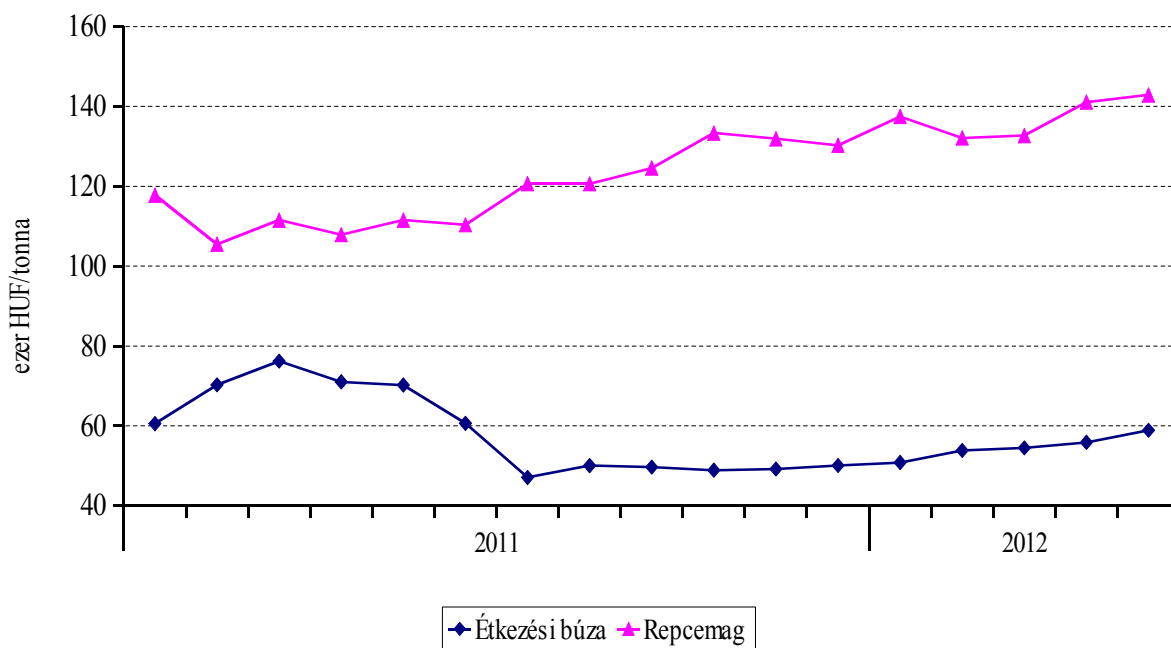
Termelői és feldolgozó értékesítési árak

A gabonafélék világpiacán 2011-ben uralkodó magas árak számos országban a vetésterület növelésére ösztönözték a gazdákat a 2011/2012. gazdasági évben. Ennek megfelelően kimagasló termésre és a készletek feltöltésére lehetett számítani, ami a terményárakat 2012-ben az előző év végén kialakult mérsékelt árszinten stabilizálta. Egyrészt ez az oka annak, hogy a chicagói árutőzsdén a búza front havi jegyzése május közepéig nem emelkedett 250 USD/tonna fölé, az időszak átlaga pedig 17 százalékkal maradt el a tavalyi év első 5 havi átlagától. Az alacsonyabb árszínvonalhoz az is hozzájárult, hogy a világ egyik legnagyobb búzaexportőre, Oroszország – a tavalyi év első felével ellentétben – a 2011/2012. gazdasági évben nem fékezte gabonaexport-

ját. Az idei évben a fundamentumok közül elsősorban az időjárás és az európai gazdasági válság gyakorolt hatást a gabonafélék világpiaci árára. Május első hetében a görög- és franciaországi választások, valamint az eurozóna válsága eredményezett 7 százalékos esést a búza árfolyamában. Ezt követően az USA fő termőterületeiről érkező kedvezőtlen időjárási hírek, valamint a túlzott spekuláció hatására tőzsdei rally alakult ki, a front havi ár 19 százalékos emelkedését eredményezve. A hónap végére megnyugodott a piac, 225 USD/tonna áron zárt a búza legközelebbi lejáratra szóló jegyzése.

Magyarországon az étkezési búza termelői ára a világpiaci árhoz hasonlóan változott, 22,5 százalékkal csökkent, a takarmánykukoricáé 11 százalékkal volt alacsonyabb 2012. január-május időszakában, mint egy évvel korábban. Januártól folyamatosan emelkedett az étkezési búza ára a fizikai piacon, és májusban elérte a 60 ezer HUF/tonna árszintet.

4. ábra: Az étkezési búza és a repcemag termelői ára

Forrás: Európai Bizottság, AKI PÁIR

A repcemag elmúlt évi magas világpiacon árban a termelési deficit tükröződött. Idén rekord repcetermés várható Kanadában és Ausztráliában, ugyanakkor az EU-ban és Ukrajnában kedvezőtlenek a kilátások. A 2011/2012. gazdasági év zárókészletének szűkülése emelte az árfolyamot, amely áprilisban érte el a csúcspontját (500 EUR/tonna fölé is került a párizsi árutőzsdén). Ez várhatóan kihat a következő szezonra is, amit a magas importigény (Kína, EU) ugyancsak alátámaszt. Magyarországon a repcemag termelői ára 2012. január-május között 23 százalékkal haladta meg az előző év ugyanazon időszakának átlagát. Az év elején a fagykárok még nem éreztették hatásukat a fizikai piacokon, viszont áprilisban és májusban már 140 ezer HUF/tonna fölött kereskedtek a terménnyel, amit a várható termés körüli bizonytalanság okozott.

Az Európai Unióban a vágósertés termelői ára az idei esztendő első öt hónapjában jelentősen meghaladta a tavalyi év azonos időszakának szintjét. A vágósertés kínálatának szűkülésével együtt a kereslet élénkülése okozta a sertés árának emelkedését. A magyarországi sertésárak az előző évekhez hasonlóan, az idén is követték az uniós árak tendenciáját. A belföldi termelésből származó sertés termelői ára csaknem 23 százalékkal volt magasabb 2012. január-május között, mint egy évvel korábban.

A tejtermékek piacán meghatározó exportőr országok termelésének erőteljes bővülése miatt kínálati piac

alakult ki, ezért a tejtermékek világpiacon (óceániai) ára február óta csökken. Magyarországon a nyerstej felvásárlása a csatlakozás óta először nőtt az idei év első felében. Ezt a tehénállomány gyarapodása, a nyerstej kivitelének, illetve a tej és tejtermékek belföldi értékesítésének a növekedése, valamint a tehénvágások csökkenése tette lehetővé. A túlkínálat hatására a nyerstej termelői ára, továbbá a tejtermékek feldolgozóinak értékesítési ára csökkenni kezdett az év elején, amit néhány hónapos késéssel, májusban követték a fogyasztói árak is.

A zöldségtermesztésben az enyhe januárt követő rendkívül hideg februári idő okozott károkat, emellett megnövelte a fűtési költségeket is. Ezért a Budapesti Nagybani Piacon az idei betakarítású zöldségfélék termelői ára magasabb volt, mint 2011-ben. A fejes saláta ára 47 százalékkal emelkedett 2012 megfigyelt heteiben a tavalyihoz képest. A belföldi töltenivaló paprikát 15, a gömb típusú paradicsomot 20 százalékkal magasabb termelői áron kínálták, mint egy évvel korábban. A kígyóborka termelői ára a felhozatal bővülésével folyamatosan csökkent, de így is 39 százalékkal meghaladta 2012. 12-25. hetében az egy évvel korábbi szintet. Ez annak tudható be, hogy 2011-ben a Németországban kitört E. coli pánik miatt a friss zöldség- és gyümölcsfélék iránti fogyasztói bizalom megrendült, ami alacsony termelői árakat eredményezett. Az idén a szokásosnál korábban megjelenő sárgadinnye

termelői ára 23 százalékkal volt magasabb a vizsgált időszakban, mint 2011-ben.

A belföldi tárolási gyümölcsfélék közül az Idared almafajta szerepelt legtovább a Budapesti Nagybani Piac kínálatában. A tárolási készlet csökkenése az ár növekedését eredményezte, ezzel együtt az Idared fajta termelői ára 8 százalékkal volt alacsonyabb 2012 vizsgált heteiben, mint egy évvel korábban. A húsvéti fagyok kárt okoztak a szabadföldi szamócásokban, ami

a kínálat csökkenését, és az ár 7 százalékos emelkedését okozta. A tavaszi fagy a cseresznye- és meggytermést sem kímélte, szakértők a cseresznye esetében 60-70 százalékos termés kiesést valószínűsítettek. A belföldi cseresznyét a tavalyinál 38 százalékkal kínálták magasabb áron. A meggy termése is csökkent, ugyanakkor termelői ára 10 százalékkal haladta meg a megfigyelt hetekben az egy évvel korábbi szintet.

4. táblázat: **A fontosabb mezőgazdasági termékek termelői ára**

Megnevezés	Mértékegység	Ár		Változás (százalék)
		2011. január-május	2012. január-május	
Étkezési búza	HUF/tonna	70 464	54 599	77,5
Takarmánykukorica	HUF/tonna	55 328	49 385	89,3
Napraforgó-mag (ipari)	HUF/tonna	128 599	117 036	91,0
Repcemag	HUF/tonna	110 982	136 751	123,2
Vágósértés (valamennyi kategória)	HUF/kg hasított meleg súly	370,5	454,5	122,7
Vágócsirke	HUF/kg élősúly	244,0	256,4	105,1
Nyers tehéntej	HUF/kg	84,1	89,4	106,3

Forrás: AKI PÁIR

5. táblázat: **Néhány termék feldolgozó értékesítési ára**

Megnevezés	Mértékegység	Ár		Változás (százalék)
		2011. január-május	2012. január-május	
Finomliszt	HUF/kg	102,2	81,7	79,9
Napraforgóolaj, palackozott	HUF/liter	323,6	292,3	90,3
Sértés comb, csont nélkül	HUF/kg	768,0	829,6	108,0
Friss csirke egészben	HUF/kg	460,3	450,8	97,9
Étkezési tojás	HUF/darab	15,8	25,1	158,7
2,8% zsírtartalmú 1 l-es polytej	HUF/liter	130,2	135,0	103,6
2,8% zsírtartalmú 1 l-es dobozos tej	HUF/liter	141,2	142,5	101,0
Trappista sajt	HUF/kg	1 096,7	1 058,5	96,5

Forrás: AKI PÁIR

6. táblázat: **Néhány belföldi termesztésű zöldség- és gyümölcsfaj termelői ára a Budapesti Nagyban Piacon**

Megnevezés	HUF/kg		
	2011. 12-25. hét	2012. 12-25. hét	Változás (százalék)
Alma (Idared)	208	191	91,9
Szamóca	1 081	1 155	106,9
Cseresznye	469	648	138,2
Meggy	408	450	110,3
Dió (tisztított)	2 196	1 704	77,6
Sárgadinnye	318	390	122,6
Kígyóuborka	209	290	138,8
Fejes saláta (HUF/darab)	85	125	147,1
Paprika (töltenivaló, édes, db)	541	625	115,5
Paradicsom (gömb)	362	433	119,6

Forrás: AKI PÁIR

7. táblázat: **Néhány haltermék bruttó fogyasztói ára 2012. 25. héten**

Megnevezés	Fogyasztói piacok							Kereskedelmi láncok (árfelmérés időpontja: június 19.)		
	Bp. Fővám téri csarnok	Bp. Lehel téri csarnok	Kecskemét	Pécs	Székesfehérvár	Győr	Debrecen	Auchan-Budaörs	Tesco-Budaörs	Cora-Törökbálint
Élő ponty	1 051	980	950	1 090	1 050	1 010	1 099	1 049	1 099	790
pontyszelet	1 600	1 580	1 700	1 795	1 700	1 740	2 000	-	-	1 390
Friss bőrös afrikai harcsa filé	-	2 200 ^{a)}	-	-	-	2 160	2 400	1899 ^{a), b)}	2 099	1399 ^{a), b)}
busa törzs	800	960	500	690	1 180	940	1 150	-	-	1 189
busa szelet	750	920	900	690	1 180	991	1 200	-	-	1 293
lazac filé	3 800	4 200	-	-	-	3 301	3 999	3 299 ^{b)}	4 199	3 699

^{a)} Nyúzott. ^{b)} Akciós ár.

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

8. táblázat: **Mezőgazdasági ráfordítások árindexei és az agrárrolló**

az előző év azonos időszaka = 100 százalék

Megnevezés	2010	2011	2012
	január-március		
Vetőmag	96,5	102,2	112,9
Energia	113,7	115,4	109,8
Műtrágya	66,0	134,6	117,7
Növényvédő szerek	102,8	99,8	107,4
Állatgyógyászat	108,1	102,9	104,1
Takarmány	101,0	138,2	98,9
Mezőgazdasági termékek termelői árindexe	100,2	145,2	97,7
Mezőgazdasági ráfordítások árindexe	99,2	116,0	105,4
Agrárrolló (termelői árindex/ráfordítások árindexe)	101,0	125,2	92,7

Forrás: KSH

A KSH közlése szerint 2012. I. negyedévben a mezőgazdasági termelői árak 2,3 százalékkal csökkentek, míg a mezőgazdasági termékek ráfordítási árszintje 5,4 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszakát.

A műtrágya árak 17,7 százalékkal emelkedtek 2012. I. negyedévében, ezen belül az egyszerű műtrágyáké kisebb (-13,5%), az összetett műtrágyáké nagyobb (25,8%) mértékben. A 2011. évi 27,6 százalékos emelkedést követően, a takarmányok ára 1,1 százalékkal csökkent a 2011 január-márciusi időszakhoz képest. Az egyszerű takarmányok ára 5,9 százalékkal csökkent, míg a keveréktakarmányok ára 2,1 százalékkal nőtt. Az agrárrolló értéke 2012 január-márciusban 92,7 százalék, azaz 2011 azonos időszakához viszonyítva a mezőgazdasági ráfordítási árak nagyobb mértékben emelkedtek, mint a termelői árak.

Kiskereskedelem

A KSH „Gyorstájékoztatója” szerint 2012 márciusában a kiskereskedelmi eladások 0,9 százalékkal növekedtek, így az év első negyedévében stagnálás volt megfigyelhető. Az országos kiskereskedelmi üzlethálózatban, valamint a csomagküldő és internetes kiskereskedelemben 2012. I. negyedévben 1758,7 milliárd forint értékű forgalom realizálódott.

Az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi üzletekben márciusban 2,7 százalékkal

nagyobb volumenű volt a forgalom. A növekedésben szerepet játszott, hogy az idén a húsvéti vásárlások már március végén elkezdődtek, míg 2011-ben a húsvét csak áprilisban éreztette hatását. Az első negyedévben így 1,9 százalékkal bővült az értékesítés volumene az előző év azonos időszakához képest.

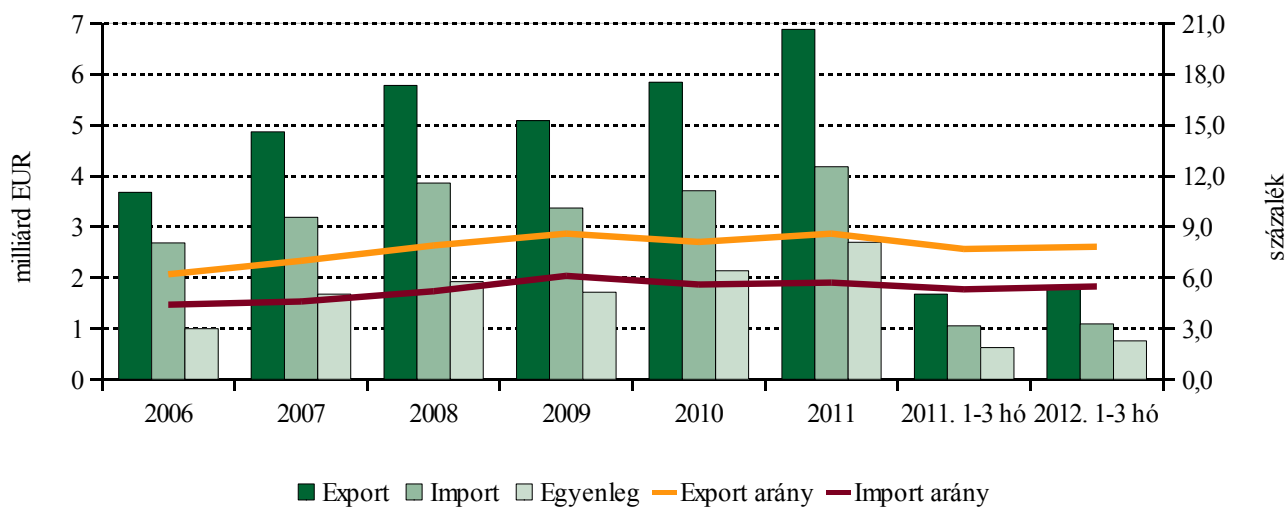
Az egy hónappal korábbihoz mérten a kiskereskedelmi forgalom volumene 0,5 százalékkal növekedett. Az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelem 0,4 százalékkal, a nem élelmiszer-kiskereskedelem 0,9 százalékkal emelkedett.

Az Eurostat május 4-én megjelent sajtóközleménye szerint a kiskereskedelmi eladások az Európai Unió 27 tagállamában 2012 márciusában 1,0 százalékkal növekedtek, míg az eurózóna országaiiban stagnáltak az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

Külkereskedelem

A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek kivitelének értéke 2012 első negyedévében 1845 millió euró volt, míg a behozatal értéke 1088 millió eurót tett ki. Az agrártermékek külkereskedelme az első három hónapot 757 millió eurós aktívummal zárta. Az agrár-kivitel 10 százalékkal, a behozatal 3,5 százalékkal nőtt, a kereskedelmi többlet 21 százalékkal, 132 millió euróval volt magasabb, mint 2011 első negyedévében.

5. ábra: Az agrár-külkereskedelem főbb adatai és részesedése a nemzetgazdasági exportból és importból

Forrás: KSH adatok alapján, AKI Statisztikai Osztály

Az EU tagországai a magyar agrár-export értékéből 82, az import értékéből 90 százalékkal részesedtek. Az EU belső piacára irányuló agrárkivitel értéke 1517 millió eurót, az ott feladott termékek értéke 979 millió eurót tett ki. Az export 157 millió euróval bővült a bázisidőszakhoz képest, míg az import szinten maradt. Az Unión belül folytatott agrárkereskedelem 538 millió euró többletet eredményezett, amely 40 százalékkal több, mint a bázis időszakban. Legjobban a repce- és napraforgómag, a búza, a cukor és az állati takarmány exportértéke emelkedett, ugyanakkor erősen visszaesett a gyümölcsle, a kávé-, teakivonat, valamint a sertéshús és napraforgóolaj kivitele. Az importoldalon a kukorica és a sertéshús importértéke nőtt leginkább, a napraforgó- és repceolaj, valamint a nyerstej importértéke csökkent legjobban.

Az EU-n kívüli harmadik országokba irányuló export értéke 4 százalékkal, 329 millió euróra, míg az ezen országokból feladott import értéke 43 százalékkal, 109 millió euróra nőtt. Az egyenleg 219 millió eurós értéke 8 százalékkal kevesebb, mint a bázis időszakban volt. A kukorica, a sertés- és a baromfihús exportja eredményezte a legnagyobb árbevételt ebben a relációban. A kukorica, valamint a baromfihús exportárbevétele emelkedett is ebben az időszakban, de a sertéshús kivitel elmaradt az egy évvel korábbtól. Legerősebben azonban a szarvasmarha exportértéke esett, a Törökországba irányuló kivitel átmeneti leállása miatt. A 3. országokból közvetlenül behozott termékek között a cukor volt a legjelentősebb. A bázis időszakban 8, a vizsgált időszakban 54 ezer tonna importcukor érkezett hozzánk

38 millió euró értékben és ez emelte leginkább az import értékét ebben a relációban.

2012 első negyedében Németország volt a legfontosabb piacunk. A teljes magyar agrár-export 13 százaléka került Németországba. Szlovákia, Olaszország és Románia egyenként 10 százalékos részesedést ért el.

A legjelentősebb szállítónk is Németország volt, 226 millió eurós értékkel, amely a teljes magyar agrár-import értékének ötödrésze. Lengyelország, Szlovákia és Ausztria 100 millió euró körüli értékben szállított agrár-termékeket Magyarországra.

A műtrágya értékesítés alakulása 2012. I. negyedében

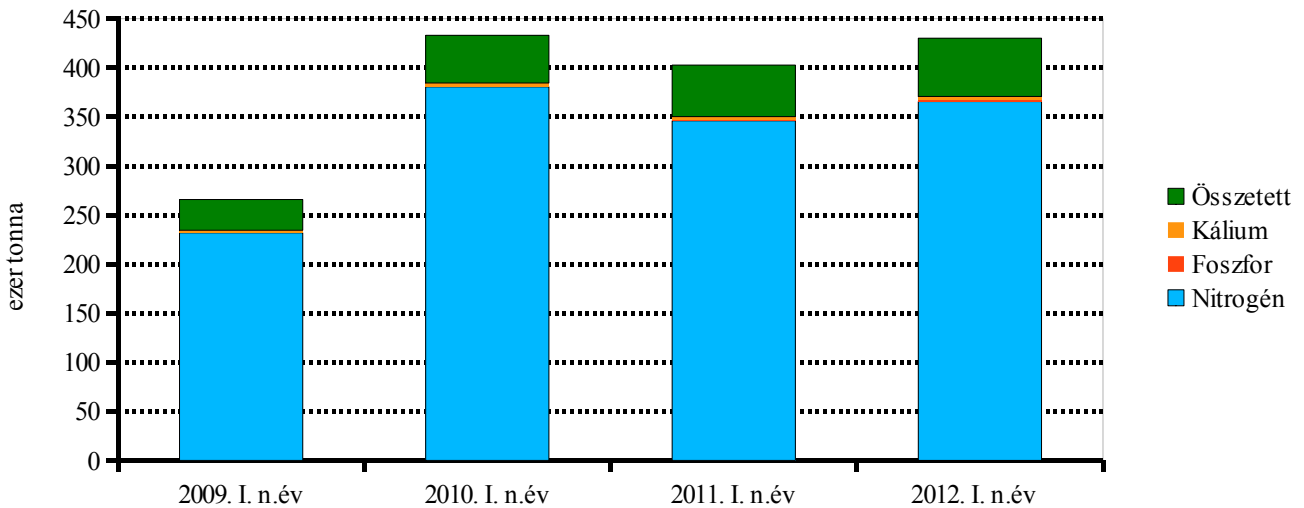
A közvetlenül mezőgazdasági termelők részére értékesített műtrágya értéke 2012. I. negyedében 40 milliárd forint volt, 25 százalékkal több, mint 2011. I. negyedében. Az értékesített mennyiség 6 százalékkal, a műtrágyaár átlagosan 18 százalékkal nőtt.

A mezőgazdasági termelők 2012. I. negyedében természetes súlyban számolva 430 ezer tonna műtrágyát vásároltak, melynek nitrogén-foszfor-kálium (NPK) hatóanyag tartalma 138,1 ezer tonna, az NPK hatóanyag megoszlása 83:8:9 volt. Az egy évvel korábbihoz képest, a termelők által vásárolt összes műtrágya NPK hatóanyag tartalma 6 százalékkal, ezen belül a nitrogén hatóanyag 4 százalékkal, a foszfor hatóanyag 21 százalékkal, a kálium 12 százalékkal emelkedett.

Természetes súlyban vizsgálva, a közvetlenül mezőgazdasági termelőknek értékesített 430,1 ezer tonna műtrágyából 370,6 ezer tonna egykomponensű, 59,5 ezer tonna pedig összetett műtrágya volt. Egyszerű nitrogén

műtrágyából 365,4 ezer, foszfor műtrágyából 1,3 ezer, a kálium műtrágyából pedig 3,9 ezer tonna fogyott 2012 I. negyedévében.

6. ábra: A mezőgazdasági termelők részére értékesített műtrágya mennyisége természetes súlyban

Forrás: AKI Statisztikai Osztály adatgyűjtése alapján

A külkereskedelmi adatok szerint 2012 január-márciusában összesen 347 ezer tonna volt az import műtrágya, amelyből 215 ezer tonna volt az egyszerű nitrogén, 8 ezer tonna a foszfor, 23 ezer tonna a kálium és 97 ezer tonna az összetett műtrágya. Az import összetétele jelentősen változott az egy évvel korábbihoz képest. 2012 első három hónapjában az egyszerű nitrogén műtrágya csak 62 százalékát tette ki az összes behozott mennyiségnek, a 2011 január-márciusi 70 százalék helyett, ugyanakkor az összetett részesedése 22-ről 28 százalékra emelkedett.

Az importár mindegyik összetétel esetében lényegesen magasabb 2012 első negyedévében, mint egy éve. Az egyszerű nitrogén műtrágya importára 11, az egyszerű foszfor műtrágya ára átlagosan 57, az egyszerű kálium műtrágya átlagára 22 százalékkal, az összetett (NPK) átlagára 18 százalékkal emelkedett 2011. január-márciusi időszakához mérten.

A műtrágyaexport 2012 első három hónapjában összesen 154 ezer tonna volt, amelyből 138 ezer tonnát (90 %) tett ki az egyszerű nitrogén, 2 ezer tonnát (1 %) az egyszerű kálium és 12 ezer tonnát (8 %) az összetett műtrágya. Az exportra szállított nitrogén műtrágya átlagára az importénál sokkal erősebben nőtt, 28 százalékkal volt magasabb 2012 I. negyedévében, mint egy éve. A kálium exportára az importtal

közel megegyező mértékben 20, az összetett műtrágya exportára az importénál erősebben, 24 százalékkal emelkedett.

Mezőgazdasági gépforgalmazásunk piaci helyzete

A világ legismertebb mezőgépgyártóinak legkorszerűbb gépeiből és a hazai mezőgépgyárak minőségi gyártmányából egyaránt nagy számban vásároltak az elmúlt években a gazdálkodók gépparkjuk bővítéséhez, megújításához. A legújabb traktorok és kombájnok mellett számos munkagép termelésbe állítása járult hozzá a mezőgazdaság gépesítési színvonalának emeléséhez. Ugyanakkor a gépek szerviz-ellátása, javítása és az alkatrészigények kiszolgálása a gyártók és forgalmazók kiemelt feladata. A gépkereskedelem szerves részét képezi a gépek megfelelő műszaki kiszolgálása.

A mezőgazdasági vállalkozások által vásárolt gépek teljesítménye, műszaki összetettsége egyre nő.

2012. I. negyedévében 42 százalékkal emelkedett a gépberuházás az előző év azonos időszakához viszonyítva, 18 milliárd forint értékű mezőgazdasági gép talált gazdára. Nőtt a vezérgépek iránti kereslet, a traktorpiac 2012. I. negyedévében 10 százalékos, a kombájnpiac

17 százalékos bővülést mutatott. Traktorokból 429 darab került a gazdálkodókhoz, 38 darabbal több, mint egy évvel korábban. Az eladott traktorok majdnem fele még mindig keleti gyártmányú. Gabonakombájnokból 17 százalékkal nőttek az eladások, amely 28 darab kombájn értékesítését jelentette.

9. táblázat: **A forgalmazó szervezetek mezőgazdasági gép és alkatrész értékesítése mezőgazdasági végfelhasználóknak**

millió HUF

Mezőgazdasági gép-értékesítés				
	I. név	II. név	III. név	IV. név
2008	22 466	36 522	33 358	21 025
2009	15 745	30 469	36 183	53 910
2010	6 190	11 832	12 344	12 496
2011	12 728	19 160	19 158	27 499
2012	18 042			
Alkatrész értékesítés				
	I. név	II. név	III. név	IV. név
2008	4 905	8 310	9 222	5 378
2009	5 170	8 421	7 842	5 365
2010	5 082	8 425	9 363	6 530
2011	6 121	10 250	10 138	8 268
2012	7 074			

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

II. Mi történt az agrárgazdaságban?

A második fejezetben az elmúlt három hónap agrárgazdasági aktuális híreit közöljük egy-egy bekezdés erejéig.

Az ideai aratás a szokásosnál korábban kezdődött

A szokásosnál előbb, régióként volt ahol, akár 10 nappal korábban is elkezdődött az árpa, zab, fénymag és magborsó betakarítása. Június végére – amikor az aratás hagyományosan kezdődni szokott – a 102,5 ezer hektáron vetett árpát és az 54 ezer hektár zabot már le is aratták a termelők. Az elmúlt hetek szárazabb időjárása, illetve a tájegységenként eltérő csapadékmennyiség miatt különböző a vetések állapota. A több csapadékot kapott táblákon normális ütemben fejlődnek a növények, a szárazság miatt azonban sok helyen felsültek a vetések, kényszerérésben vannak a növények.

Jogszabályváltozás a beszállítók védelmében

Elsőprő többséggel szavazta meg az Országgyűlés a tisztességtelen forgalmazói magatartás tilalmáról szóló törvénymódosítást. A törvénymódosítás legfontosabb célja, hogy tisztességes kereskedelmi kultúra alakuljon ki a beszállítók és a forgalmazók között. A jogszabály pontosítja a mezőgazdasági és élelmiszeripari beszállítók és a kereskedők közötti fizetési határidőket és a beszerzési ár alatti értékesítés szabályait. A törvényben új rendelkezésként jelenik meg a diszkriminatív árazás tilalma. A jogszabályváltozással kiküszöbölhető, hogy a kereskedők azonos termékeknél más árrést alkalmazzanak a magyar, illetve a külföldi áruknál. Ez a tilalom többek között a tej, a tökehús, a vágott baromfi, a zöldség és gyümölcs termékek árazásánál lesz fontos. A kereskedelemben eddig rendszeresen alkalmazott gyakorlat volt, hogy vevőcsalogatásként az olcsóbb importterméket nyomott áron értékesítették a kereskedők, ami drasztikusan visszaszorította a hazai áruk fogyasztását. A törvénymódosítás biztosítja a hazai és a külföldi áruk közötti azonos elbírálást. A jövőben semmiféle plusz díj (polcdíj) nem számítható fel azért, hogy az üzletben meghatározott helyre kerüljön az áru. A feldolgozó mellett ezen túl beszállítónak minősül a viszonteladó is, így a törvényi védelem nekik is biztosítható. Változik a fizetési határidőre vonatkozó előírás is: amennyiben a beszállító a termék átvételétől számított 15 napon belül helyesen állítja ki a számlát, úgy a kereskedőnek az átvételtől számított 30 napon belül ki kell fizetnie az áru ellenértékét.

Termelői piac nyílt a főváros szívében, a Kossuth téren

Termelői piac nyílt a Vidékfejlesztési Minisztérium épületének árkádjai alatt. A Vidék Mustra a tervek szerint késő őszig péntekenként reggel nyolctól este hatig tart nyitva, és az ország minden területéről érkeznek majd a kiváló minőségű termékeket árusító kistermelők. Az árkádok alatt egyszerre több mint 50 termelő kínálhatja portékáit, a vásárlás előtt a vevők meg is kóstolhatják majd a kiszemelt termékeket.

A magyar gyümölcs a legdrágább a piacokon

Nagyon kevés meggy és cseresznye van az idén, így igencsak drága lehet a befőzés. Cseresznyéből 60-70 százalékos a termés kiesés, a tavalyi 7-8 ezer tonna helyett 2-3 ezer tonna termés várható, meggyből pedig az átlag 70 ezer tonna éves terméshozamhoz képest idén 40-45 ezer tonna körüli termésre van kilátás. Az ideai árak jócskán túllépik a tavalyiakat. Múlt év májusában a korai érésű cseresznyét különként 398 forintos fogyasztói átlagárért adták a piacokon, most 580 és 698 forint közötti áron volt kapható. A későbbi érésű, nyári cseresznye ára ennél is magasabb, 750-1200 forint között mozog, tehát igen csak meg kell gondolnunk, hogy hol és mennyit vásároljunk, ha friss gyümölcsöt szeretnénk fogyasztani. Az eper kilóját ezer forint körül mérték, amit sok gyerekes család egyre kevésbé tudott megvenni. A málnáért kétezer forintot is elkérnek. A dinnye megfizethetőségében még reménykedhetünk.

Kevesebb bor lesz idén

A becslések szerint a bortermelés 2012-ben nem éri majd el a 2,5 millió hektolitert, ami a közepesnél kisebb mennyiséget jelent. Az átlagosan szokásosnál mintegy egymillió hektoliterrel kevesebb bor kerül az idén várhatóan a hazai pincékbe a téli és a tavaszi fagyok kártétele miatt. Végleges termésbecslés az ideai évben még nem készült. A hideg napok azonban előreláthatóan jelentősen befolyásolják majd a szőlőtermést, így a várható bormennyiséget is.

A Kunsági borvidéken – amely az ország termő szőlőterületének mintegy a harmada – ebben az évben a fagyok miatt a várható termés a szokásos harmada lesz.

A májusi esők ugyanakkor több helyen is sokat enyhítettek az aszályon. Az alacsonyabb belföldi mennyiség

a behozatal emelkedését hozhatja. A múlt évben az import mintegy 800 ezer hektoliter volt. A XXXIII. Országos Borversenyen az idén a bírálók a nevező 94 pincészet 319 mintájából egy bornak nagy aranyérmét, 39-nek arany-, míg 60-nak ezüstérmét adtak ki. A nagy aranyérmét – azaz Magyarország 2012. évi csúcscsora címet – a Tokaj Kereskedőház Zrt. 1999-es évjáratú, 6 puttonyos Tokaji aszúja kapta.

A hazai és a nemzetközi cukorpiacon is csökkennek az árak

Magyarországon a fogyasztói árak mérséklődése tapasztalható, így május végén 249 Ft/kg áron is kapható volt a cukor a kiskereskedelemben. A fehér cukor, valamint a nyerscukor USA dollárban számított jegyzési árai májusban folyamatosan csökkentek. A 2011/2012. cukorévre a termelés várhatóan 174 millió tonna lesz, amelyből a répacukornál 6,4 millió növekedés lehet, és ez összesen 39 millió tonnát tehet ki. Nádcukorból 3,3 millió tonna lehet a növekedés, az összes termelés pedig 135 millió tonnát érhet el. A fogyasztás 167,4 millió tonna körül alakulhat, így 4 millió tonnával több lehet, mint az előző cukorévben. A kereskedelemben 53,5 millió tonnás forgalom várható: míg Brazília 4,2 millió tonnával kevesebbet értékesíthet (várható összes eladása 23 millió tonna lehet), addig e kiesést az ausztrál, az indiai, a thaiföldi és az EU növekvő értékesítése pótolhatja. A cukormérlegben összességében 1,6 millió tonnás emelkedés várható. Brazíliában a közép-déli régió jelentős esőzései hátráltatják a betakarítást, az észak-keleti régióban viszont a szárazság csökkenti a betakarítható termést. Thaiföldön rekordtermés várható (10,2 millió tonnával), ami 0,6 millió tonnával több az előző cukorévinél. Ukrajnában a 2012/2013-as cukorévben a termelés 2,3 millió tonnáról 1,8 millió tonnára mérséklődhet a termőterület csökkenése miatt.

Öt év után újra növekedésnek indult a hazai sörpiac

Öt év után újra bővül a magyar sörpiac. Tavaly Magyarországon a tagvállalatok által értékesített sör mennyisége 3,8 százalékkal haladta meg az előző évit. A szövetség három tagvállalata – a Borsodi Sörgyár, a

Dreher Sörgyárak és a Heineken – összesen 6,383 millió hektoliter sört értékesített az elmúlt évben. Ezek a cégek a magyar sörpiac több mint 90 százalékát képviselik. Ebben szerepet játszik az is, hogy az időjárás és más tényezők is ösztönzik a sörfogyasztás növekedését. A múlt évben összesen mintegy 61 milliárd forint adót fizettek be az államkasszába. A szövetség adatai szerint a teljes adóbefizetés 56 százalékát a jövedéki adó tette ki. Emellett a sörgyárak 19 milliárd forint áfát, 1,5 milliárd forint környezetvédelmi termékdíjat és 3,8 milliárd forint bérjellegű járulékot és adót juttattak a magyar költségvetésbe. Közvetlenül a gyártóknál több mint 1700 ember dolgozik, közvetve pedig a sörgyártás mintegy 26 300 munkahelyet jelent a magyar gazdaságban.

Megszüntetné az adómentes pálinkafőzést az EU

Az Európai Bizottság felszólította Magyarországot, hogy szüntesse meg a pálinka teljes körű jövedékiadómentességét, és tartsa be a környezeti hatásvizsgálatra vonatkozó uniós szabályozást. A magyar szabályozás értelmében jövedékiadómentes a háztartások, vagy a szeszfőzdek által személyes használatra előállított pálinka évi 50 liter mennyiségig. Az alkoholtartalmú italok jövedéki adóját uniós jogszabály harmonizálja. Az irányelv alapján Magyarország a szeszfőzdekben előállított, személyes fogyasztásra szánt pálinkára irányadó jövedékiadó-mértéket 50 százalékkal csökkentheti évi 50 liter mennyiségig. A Magyarország által biztosított adómentesség meghaladja az uniós szabályozás által lehetővé tett mértéket. Az Európai Bizottság ebben a témában úgynevezett indoklással ellátott vélemény formájában intézett felhívást Magyarországhoz. Ez az uniós szabályok szerint a kötelezettségszegési eljárás második szakaszának felel meg. Ha a szabályozást nem hozzák két hónapon belül összhangba az uniós joggal, az ügyet Brüsszel az EU luxembourgi székhelyű bírósága elé terjesztheti. A pálinkafőzés történelmi hagyományok alapján kétségkívül a magyarság kulturális örökségének része, Magyarország pedig – hasonlóan más uniós államokhoz – biztosítani akarja e hagyomány fennmaradását. Ezért teremtette meg a kormány – a bérfőzési szeszadó lényegi eltörlésével – a házi pálinkafőzés szabadságát.

III. Szemelvények az AKI kiadványaiból

Ebben a fejezetben az AKI gondozásában megjelent tanulmányok, háttéranyagok, agrárgazdasági információk rövid, fontosabb megállapításait ismertetjük.

Közös agrárpolitika 2014-2020: A reformtervezetek alapján várható hatások és kihívások Magyarországon

A kiadvány tömör, lényegre törő összefoglalást ad a Közös Agrárpolitika (KAP) 2014-2020 közötti uniós költségvetési időszakban várható átalakításáról, a változtatások Magyarország mezőgazdaságára gyakorolt hatásairól, továbbá betekintést enged az Agrárgazdasági Kutató Intézetben (AKI) folyó agrárpolitikai elemzési és modellezési munkákba, amelyek támpontot adhatnak az ország tárgyalási pozíciójának kialakításához.

Az Európai Bizottság (EB) 2011. október 12-én hozta nyilvánosságra elképzeléseit rendelettervezetek formájában a Közös Agrárpolitika (KAP) átalakításáról a 2014-2020 közötti uniós költségvetési időszakra. Ezekből leszűrhető, hogy a közvetlen támogatások rendszere várhatóan olyan irányba változik, amely Magyarország számára elfogadható, a magyar agrárpolitika törekvéseihez megfelelő eszközöket kínál. Az ország első pilléres források vonatkozásában viszonylag kedvező pozíciója nem romlik. Ugyanakkor a vidékfejlesztési források elosztása tekintetében Magyarország helyzete előreláthatóan rosszabb lesz, ami megnehezíti a felzárkózást.

A reform központi eleme a közvetlen támogatások 30 százalékanak környezetbarát gazdálkodási gyakorlat-hoz kötése. Ez az első pilléres források 30 százalékat emésztene fel, ami Magyarország esetében évi kb. 390 millió eurót jelentene.

A szerzők véleménye szerint a szántóföldi növénytermesztés diverzifikálása vonatkozásában célszerű azon tagállamokhoz csatlakozni, amelyek a 3 hektár alatti legalább 10 hektárra emelését javasolják, míg az ökológiai célterület esetében megfontolandó csak a már (2014-ben) így hasznosított területek megőrzésének előírása.

Az EB a jövőben fokozatosan kivonul a termékpályákról, csupán a minimális biztonsági háló fenntartására törekszik és a működési kereteket fekteti le. A termelői és szakmaközi szervezeteket egy-egy termék piacának stabilizálása, az árak ingadozásának csökkentése, a

piaci zavarok kezelése, az átlátható kapcsolatrendszer kialakítása érdekében különleges jogosítványokkal ruházza fel.

Magyarország számára kedvező, hogy a KAP-reform iránya a különböző szakpolitikák összehangolásával, a stratégiai megközelítés érvényesítésével, a korábbinál célirányosabb és „zöldebb” támogatásokkal, valamint az innováció ösztönzésével, a kockázatok kezelésének előmozdításával, valamint a termelők szélesebb körű együttműködésre sarkallásával is erősíti a mezőgazdaság és a vidék fejlődését. Ugyanakkor a forráselosztás mechanizmusának javasolt átalakítása Magyarország számára előnytelen, az elérhető EMVA források akár 10 százalékkal csökkenhetnek.

Stratégiai ágazat-e az élelmiszer-gazdaság?

Az AKI műhelybeszélgetésén elhangzottak alapján megállapítható, hogy noha az élelmiszer-gazdaság makrogazdasági jelentősége a gazdaság fejlődésével, átalakulásával párhuzamosan csökkent, mégis több szempontból indokolt kiemelt kezelése. Az alábbi főbb megállapítások fogalmazhatók meg.

Elsőként: Az élelmiszer-gazdaság a nemzetgazdaságon belül jelentősebb szerephez jutna abban az esetben, ha magasabb hozzáadott értéket képviselő, kézimunka-igényes termékeket állítana elő, és ezeket exportálná, így tovább javítaná a külkereskedelmi mérleget. Az agrobiznisz 12-13%-os (ezen belül a mezőgazdaság 3%-os) gazdasági teljesítménye nem elegendő a húzóágazat minősítéshez, de Magyarország esetében a sikerágazat „státusz” reálisan elérhető.

Másodszorban: Stratégiai fontosságú lenne a vidéki foglalkoztatás színvonalának nagymértékű javítása. A helyi termelés fokozottabb támogatásával, az önkormányzati szervezetek tevékenységének bővítésével, valamint az élőkommunikációs ágazatok (lásd: zöldség-, gyümölcs-ágazat) preferálásával nem csupán a foglalkoztatásbővítés mint kiemelt kormányzati célkitűzés valószínűsíthető, hanem az erodált mezőgazdasági teljesítmény is javítható lenne.

Harmadrészt: A rendszerváltás egy atomizált, szervezetlen, elaprózott birtokstruktúrát eredményezett Magyarországon, amely nem tud versenyképes lenni. A rendszerváltozást követően a gazdasági környezet jelentős mértékű átalakulása, s ezzel összefüggésben az értékesítési lehetőségek és feltételek gyakori és hektikus változásai mind az alapanyagot előállító mezőgazdaságot, mind pedig az alapanyagokat feldolgozó élelmiszeripart nehéz helyzetbe hozták. A magyar mezőgazdaság és élelmiszeripar visszanyerhetné méltó hírét, ha a magyar termelők szervezettebbé válnának, és előnyben részesítenék a szövetkezést, a kooperációt.

A magyar mezőgazdaság relatív támogatottsági mutatószámainak alakulása 2000-2010 között az Európai Unió belpiaci áraihoz viszonyítva

A tanulmány az OECD PSE/CSE módszertanában bekövetkezett legutóbbi változások ismertetése mellett a magyar agrártámogatások alakulását elemzi 2000 és 2010 között. Az elemzés során elsősorban a csatlakozás előtti és utáni támogatottsági szint összehasonlítása volt a cél. A két időszak megfelelő összehasonlíthatósága érdekében a hazai termelői árakat az uniós árakhoz hasonlítottuk, ezért a mutatószámokban nem okozott törést a csatlakozás és vele a megváltozott külkereskedelmi politika. Piaci ártámogatásunk (MPS) a 2004. évet kivéve az egész vizsgált időszakban negatívan alakult, azaz a magyar termelői árak alacsonyabbak voltak az uniós referencia áraknál. A költségvetési támogatások azonban kompenzálták ezt a jelenséget, trendszerűen 2000-2010 között emelkedett az ágazat számára nyújtott kifizetések összege, ezért nöhetett mind az értékben kifejezett PSE mutatónk, mind a százalékos formula. Magyarország százalékos PSE mutatója taggá válásunk előtt átlagosan 6,5 százalékos volt, 2004-2010 között 15 százalékra nőtt. A hazai agrártámogatások struktúrája is jelentős változáson esett át a vizsgált időszakban. Míg 2000-2003 között még fontos szerephez jutottak a termékhez kapcsolódó támogatások, ezek súlya 2004-től fokozatosan csökkent. Összességében azonban kijelenthető, hogy a fizetőképes kereslet hiányában, az életszínvonal romlásának időszakában a magyar és uniós belső piaci árkülönbségek nemhogy szűkülnének, inkább növekednek, ami az importnyomás erősödéséhez vezet. Fontos felismerés, hogy a csatlakozás előtt jelentős ártámogatásban részesült ágazatok még a mai napig is szenvedik

az egykori kedvezményezett pozíció negatív következményeit és permanens alkalmazkodásra kényszerülnek.

A fontosabb termékpályák piaci folyamatai 2011

A világ gabonatermése 2011-ben az előző évinél jóval kedvezőbben alakult több térségben. Az áru piacokon érezhető volt a korábbi hiánypszychózis mérséklődése, mivel az év eleji rekord szintű árak folyamatosan csökkentek az év második felében, de még így is viszonylag magas szinten stabilizálódtak a terménypiaci árak. Magyarországon az étkezési búza termelői ára 29 százalékkal, a takarmánykukoricáé 30 százalékkal emelkedett 2011-ben az előző évihez képest.

Az árutözsdéken az olajos magvak és származékainak jegyzése 2011 májusáig magas szintet ért el, ugyanakkor a terméskilátások javulása, az oroszországi exportkorlátozások feloldása és a romló befektetői hangulat a terményárak visszaesését eredményezték júniusban és júliusban. A betakarítás időszakában a határidős árak tovább csökkentek, de az év utolsó heteiben ismét felfelé indultak a dél-amerikai aszály hírére. Magyarországon a napraforgómag termelői ára 24 százalékkal 112 ezer forint/tonnára emelkedett 2011-ben az előző évihez képest. A repcemag ára 120 ezer forint/tonna volt, ami 42 százalékos növekedést jelentett 2010-hez viszonyítva.

Magyarországon a sertésállomány fogyása miatt a vágóhidak a belföldi kínálatot import alapanyaggal egészítik ki. A korábbi években a vágóhidak inkább az élő sertést részesítették előnyben a sertéshússal szemben a külföldi vásárlásaik során. Tavaly viszont több húst, és kevesebb élő sertést importáltak. A magyarországi sertésárak az előző évekhez hasonlóan, 2011-ben is követték az uniós árak tendenciáját. A vágósertés termelői ára 12 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi szintet.

A vágócsirke élősúlyos termelői ára 17 százalékkal emelkedett 2011-ben, ugyanakkor a csirkehúsok feldolgozó értékesítési ára 2-6 százalékkal csökkent. Az étkezési tojás csomagolóhelyi értékesítési ára 3 százalékkal csökkent az előző évben.

A szarvasmarha-állomány csökkenése megállt, mivel az élő szarvasmarha és a marhahús iránt élénk volt a külpiaci kereslet. A vágómarha termelői ára 24 százalékkal emelkedett 2011-ben.

A juhállomány fogyása miatt Magyarország csaknem 5 százalékkal kevesebb élő bárányt értékesített a nemzetközi piacon 2011-ben, mint egy esztendővel korábban. A könnyű bárány ára forintban kifejezve 17 száza-

lékkal nőtt. Az ár emelkedését a kínálat csökkenése mellett, az év második felétől a forint gyengülése is segítette.

A világ tejpiacán a kínálat erőteljes bővülése ellenére keresleti piac alakult ki tavaly, aminek hatására a nyerstej ára rekordszintre emelkedett. Magyarországon a nyerstej felvásárlásának csökkenéséhez a teljes nyerstej kivitelének növekedése is hozzájárult. A feldolgozók az alapanyaghiányt importtal pótolták. A nyerstej termelői ára 21 százalékkal nőtt.

A zöldség- és gyümölcsstermelés helyzete 2011-ben romlott a 2010. évihez képest. A zöldségfélék termése nőtt, ugyanakkor a gyümölcsféléké csökkent. A zöldségfélék 2011. évi termelői árindexe (AKI PÁIR) 15,2 százalékkal volt alacsonyabb, míg a gyümölcsöké 5,7 százalékkal volt magasabb. A gyümölcs (friss, fagyasztott, déligyümölcssel együtt) külkereskedelmi egyenlege továbbra is negatív volt, és romlott a kivitel csökkenése, valamint a behozatal növekedése miatt.

A hazai mezőgazdaság időjárási kockázatainak hatása a kistérségi biztosítási költségekre és hozamszintekre

A tanulmányban a szerzők azt vizsgálták meg, hogy milyen területi eltérések lehetnek az egyes veszélynevek, mint az aszály, a felhőszakadás és a tavaszi fagy által okozott károk mértékében a búza, a kukorica, az árpa, a napraforgó, a repce, a szőlő és az alma esetében. A tanulmány számszerűsítette a különbségeket és megállapította, hogy rendkívül nagyok a kistérségek kárvalószínűségei közötti eltérések, ezt a tényt pedig csak eltérő abszolút önrészekkel és eltérő kistérségi díjszabásokkal lehet orvosolni. A továbbiakban megállapításra került, hogy még kistérségi szinten belül is igen nagy különbség lehet az egyes termelők és termőhelyek kárkockázatai között, így hosszú távon csak egy egyedi, a termelőkhöz kötött bonus-malus rendszer képes megfelelően kezelni az eltérő kockázatokat, biztosítva egy mindenki megelégedésére működő, széles veszélyközösségen nyugvó kockázatkezelési rendszer hosszú távú működését.

IV. Az agrárgazdaságot jellemző adatok

Az Agrárgazdasági Figyelő negyedik fejezete csak táblázatokból álló, éves adatok összeállítását tartalmazza és az elmúlt 3 év összehasonlítását teszi lehetővé. Ez a rész állandó szerkezetű és minden negyedévben a legfrissebb adatok megjelenésének függvényében módosul.

10. táblázat: **A mezőgazdaság aránya a nemzetgazdaságban**

Év	A mezőgazdaság részaránya			Élelmiszeripari termékek, ital, dohányáru részaránya	
	GDP- termelésben	beruházásban	foglalkoz- tatottságban ^{a)}	fogyasztásban ^{b)}	exportban ^{c)}
	folyó áron, %		%	folyó áron, %	
2009	2,9	5,6	4,6	24,6	7,2
2010	3,2	4,8	4,5	24,1	6,9
2011 ^{d)}	4,6	5,6	4,9	..	7,2

^{a)} A munkaerő-felmérés adatai (erdőgazdálkodással együtt).

^{b)} A háztartások hazai fogyasztási kiadásaiból.

^{c)} SITC (ENSZ Nomenklatura) szerint nem tartalmazza a nyersanyagokon belül az olajos mag és olajtartalmú, állati olaj és zsír, növényi olaj és zsír, feldolgozott állati és növényi melléktermékeket.

^{d)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

11. táblázat: **Foglalkoztatottak száma nemzetgazdasági ágak szerint**

Megnevezés	2010		2011		2012	
	január-március					
	ezer fő	előző év = 100 %	ezer fő	előző év = 100 %	ezer fő	előző év = 100 %
Mezőgazdaság	163,4	95,1	172,5	105,6	188,0	109,0
Ipar	1 129,8	95,2	1 148,4	101,6	1 144,5	99,7
Élelmiszeripar	121,8	92,4	122,7	100,7	125,3	102,1
Nemzetgazdaság	3 719,3	98,8	3 732,5	100,4	3 791,3	101,6

Forrás: KSH

12. táblázat: Agrár- és vidékfejlesztési támogatások éves források szerinti teljesülése

millió HUF

Forrás	Támogatások		
	EU-s	hazai	összesen
2009			
Nemzeti támogatások	-	120 280	120 280
EU társfinanszírozású támogatások	144 055	46 963	191 018
Közvetlen EU kifizetések	320 133	-	320 133
Összesen	464 188	167 243	631 431
2010			
Nemzeti támogatások	-	53 650	53 650
EU társfinanszírozású támogatások	116 417	40 013	156 430
Közvetlen EU kifizetések	283 772	-	283 772
Összesen	400 189	93 663	493 852
2011			
Nemzeti támogatások	-	64 914	64 914
EU társfinanszírozású támogatások	149 194	54 327	203 521
Közvetlen EU kifizetések	194 358	-	194 358
Összesen	343 552	119 241	462 793
2012. I. negyedévi kifizetés			
Nemzeti támogatások	-	32 692	32 692
EU társfinanszírozású támogatások	53 285	20 754	74 039
Közvetlen EU kifizetések	156 436	-	156 436
Összesen	209 721	53 446	263 167

Forrás: VM adatok alapján AKI szerkesztés

13. táblázat: Földterület művelési ágak szerint

ezer hektár

Megnevezés	2009	2010	2011
Szántó	4 502	4 322	4 322
Gyümölcsös	99	94	92
Szőlő	83	83	82
Gyep ^{a)}	1 004	763	759
Mezőgazdasági terület	5 783	5 343	5 337
Erdő	1 896	1 913	1 922
Nádas	61	65	65
Halastó	36	36	35
Termőterület	7 775	7 356	7 360
Művelés alól kivett terület ^{b)}	1 528	1 947	1 944
Földterület összesen	9 303	9 303	9 303

^{a)} 2010-től az új módszertan szerint nem tartalmazza a nem hasznosított gyepterületeket.

^{b)} 2010-től az új módszertan szerint tartalmazza a nem hasznosított gyepterületeket is.

Forrás: KSH

14. táblázat: Főbb növények vetésterülete

ezer hektár

Megnevezés	2010	2011	2012
Búza	1 029	1 007	1 083
Őszi árpa	197	172	178
Tavaszi árpa	111	102	103
Kukorica	1 129	1 195	1 283
Cukorrépa	14	15	17
Napraforgó	524	568	616

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

15. táblázat: Növénytermelés hozamai

Megnevezés	Betakarított mennyiség			Termésátlag		
	ezer tonna			tonna/hektár		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Gabonafélék	6 027	5 299	5 690	4,7	4,7	..
ebből: búza	4 419	3 745	4 086	3,9	3,7	4,2
árpa	1 064	944	1 007	3,3	3,4	3,8
Szántóföldi növények						
Burgonya	561	488	529	21,3	20,4	26,7
Cukorrépa	737	819	735	53,6	59,1	52,5
Szója	72	78	92	2,3	2,3	2,4
Napraforgó	1 256	970	1 386	2,4	1,9	2,4
Kukorica	7 528	6 985	8 142	6,4	6,5	6,6
Silókukorica és csalamádé	2 202	2 202	2 220	25,3	29,7	27,0
Zöldségfélék						
csemegekukorica	422	304	369	15,2	14,3	15,7
paradicsom	193	51	74	49,7	36,2	50,3
zöldpaprika	149	25	25	25,9	15,8	16,6
vöröshagyma	61	28	56	22,2	20,2	23,1
Gyümölcs						
őszibarack	61	54	43	8,2	9,0	7,8
alma	575	497	265	13,7	15,3	8,9
körte	32	20	18	10,7	8,7	7,4
szőlő	550	399	545	7,2	5,2	7,4

Forrás: AKI Statisztikai Osztály, KSH

16. táblázat: **Mútrágya értékesítés alakulása**

Megnevezés	2009	2010	2011
Mútrágya hatóanyagban, ezer tonna	367	385	413
Ebből: nitrogén	275	281	302
foszfor	44	46	51
kálium	48	58	60
Egy hektár mezőgazdasági területre kijuttatott hatóanyag, kg	64	72	77
Egy hektár szántó-, konyhakert-, gyümölcsös- és szőlőterületre kijuttatott hatóanyag, kg	77	84	90

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

17. táblázat: **Az öntözés helyzetének alakulása az adott év októberéig**

Megnevezés	Vízjogilag engedélyezett öntözhető terület, hektár			Megöntözött alapterület, hektár			Kiöntözött vízmennyiség, ezer m ³		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Szántó	142 108	133 400	156 326	76 323	25 559	60 426	114 939	30 260	82 911
Gyümölcsös	11 354	12 022	12 672	4 665	1 743	5 582	4 434	1 086	5 750
Szőlő	361	385	406	10	6	26	9	4	26
Gyep	5 898	2 301	6 518	1 651	135	1 637	677	61	560
Halastó	8 947	10 317	12 489	8 562	8 597	8 885	62 615	54 161	67 450
Egyéb (erdő, fásítás stb.)	9 939	10 609	12 965	508	612	2 880	524	308	9 704
Összesen	178 607	169 034	201 376	91 719	36 652	79 436	183 198	85 880	166 401

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

18. táblázat: Főbb mezőgazdasági gépek értékesítése

Megnevezés	Értékesítés mezőgazdasági végfelhasználóknak ^{a)}		
	2010. I. negyedév	2011. I. negyedév	2012. I. negyedév
Kerekes traktorok	181	391	429
Gabonakombájnok	^{b)}	24	28
Önjáró rakodók	28	51	48
Talajművelőgépek	363	564	745
ekék	17	38	48
tárcsás talajművelők	26	52	72
magágykészítők	53	103	171
Vető- és ültetőgépek	77	151	233
gabonavetőgépek	4	21	20
kukoricavető gépek	60	104	194
Tápanyag-visszapótlási gépek	176	246	299
Szilárd műtrágyaszóró gépek	164	222	289
Növényvédő és -ápoló gépek	269	217	225
szántóföldi permetezőgépek	86	82	125
Betakarítógép adapterek	^{b)}	16	22
kukoricacső-törő adapterek	^{b)}	9	13
napraforgó betakarító adapterek	^{b)}	6	^{b)}
Szálaskarmány betakarítók	75	136	112
fűkaszák	56	89	75
rendkezelők, rendterítők	16	36	33
Bálázók	19	36	34
Mezőgazdasági pótkocsik	45	51	59

^{a)} Használtgép értékesítés, viszonteladás és külföldi – EU-s és EU-n kívüli – eladás nélkül.

^{b)} Adatvédelem miatt nem közölhető.

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

19. táblázat: Magyarország állatállománya

ezer darab

Megnevezés	2009		2010		2011	
	június 1.	december 1.	június 1.	december 1.	június 1.	december 1.
Szarvasmarha	703	700	706	681	689	698
Ebből: tehén	320	312	315	309	325	328
Sertés	3 181	3 247	3 208	3 168	3 130	3 032
Ebből: anyakoca	225	226	228	219	219	210
Juh	1 292	1 223	1 204	1 181	1 131	1 095
Ebből: anyajuh	584	968	864	844	813	833
Ló	60	61	68	65	69	74
Tyúkfélék	38 547	32 128	39 428	31 848	37 200	33 006
Ebből: tojó	11 994	13 597	12 005	12 571	10 005	11 383
liba	3 007	1 405	3 028	1 384	3 732	1 244
kacsa	4 164	3 713	5 547	5 813	5 857	4 444
pulyka	3 572	3 018	3 637	3 168	3 137	3 053

Forrás: KSH

20. táblázat: Magyarország teljes haltermelése

tonna

Megnevezés	Tógazdasági haltermelés		Intenzív üzemi haltermelés		Természetesvízi zsákmány		Összesen	
	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési
2009	19 927	13 027	2 066	1 798	6 364	6 098	28 357	20 923
2010	18 559	12 305	2 114	1 938	6 300	6 101	26 889	20 249
2011	20 250	14 281	2 336	2 067	6 569	6 361	29 155	22 709

Forrás: AKI Statisztikai Osztály, HAKI

21. táblázat: Becsült vadállomány

ezer darab

Megnevezés	2010	2011	2012
Gímszarvas	92,6	94,1	96,4
Dámszarvas	30,0	30,5	33,2
Őz	366,6	355,7	365,6
Muflon	11,0	11,5	12,3
Vaddisznó	106,7	105,8	109,8
Mezei nyúl	538,7	454,5	497,2
Fácán	761,7	612,8	678,8
Fogoly	32,4	24,8	22,8

Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

22. táblázat: **Vadállomány hasznosítás, teríték**

	ezer darab		
Megnevezés	2009	2010	2011
Gímszarvas	39,3	41,1	47,7
Dámszarvas	10,5	10,8	11,7
Őz	89,8	88,6	93,1
Muflon	3,1	3,4	3,5
Vaddisznó	111,2	112,4	128,9
Mezei nyúl	106,8	78,8	98,9
Fácán	377,7	306,5	375
Fogoly	3,8	2,2	2,2
Pénzügyi adatok (milliárd HUF)			
Bevétel	15,87	16,37	18,67
Összes kiadás	15,71	15,97	17,20
Ebből: mezőgazdasági vadkár	4,00	7,03	2,24
erdei vadkár	0,12	0,14	0,16
Eredmény	0,16	0,39	1,47

Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

23. táblázat: **Erdőterület, erdősültség**

	ezer hektár		
Megnevezés	2008	2009	2010
1. Földterület összesen	9 303	9 303	9 303
2. Erdőgazdálkodás alá vont terület összesen ^{a)}	2 030	2 039	2 046
Ebből:			
Faállománnyal borított terület	1 903	1 913	1 922
Erdőgazdálkodás alá vont területről:			
Állami tulajdonú erdők	1 058	1 062	1 063
Közösségi tulajdonú erdők	19	19	19
Magántulajdonú erdők	826	832	840
Erdősültség százalékban	20,5	20,6	20,7

^{a)} Megjegyzés: Az erdő művelési ágon kívül tartalmazza az utak vadlegelők stb. területét is.

Forrás: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ Erdészeti Igazgatóság

24. táblázat: **A mezőgazdasági, vad-, erdőgazdálkodási és halászati társas vállalkozások jövedelem alakulása^{a)}**

Megnevezés	2008	2009	2010
Adózás előtti eredmény, millió HUF	85 317,6	35 853,7	49 757,5
Adózás előtti eredmény ezer HUF/hektár	25,8	9,7	10,7

^{a)} Adóbevallást készítő vállalkozások adatai alapján.

Forrás: NAV gyorsjelentés

25. táblázat: **Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek külkereskedelme (éves adatok)**

Megnevezés	millió EUR		
	2009	2010	2011
Export	5 086	5 843	6 879
Import	3 371	3 711	4 182
Egyenleg	1 715	2 133	2 697

Forrás: AKI Statisztikai Osztály, KSH

26. táblázat: **Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek külkereskedelme (I. negyedéves adatok)**

Megnevezés	millió EUR		
	2010	2011	2012
Export	1 302	1 676	1 845
Import	1 638	1 051	1 088
Egyenleg	493	625	757

Forrás: AKI Statisztikai Osztály, KSH

27. táblázat: **Az élelmiszeripar fontosabb adatai**

Megnevezés	2008	2009	2010
Kibocsátás, millió HUF	2 337 894	2 249 415	2 236 178
Bruttó hozzáadott érték, millió HUF	617 248	657 136	598 721
Árbevétel, millió HUF	2 854 009	2 548 028	2 600 677
Foglalkoztatottak, fő	94 853	93 136	91 526

Forrás: NAV gyorsjelentés

28. táblázat: Főbb élelmiszeripari szakágazatok árbevétele és eredménye

millió HUF

Szakágazatok	Értékesítés nettó árbevétele			Adózás előtti eredmény		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Húsfeldolgozás, tartósítás	262 248	281 616	307 185	-4 837	1 303	3 014
Baromfihús feldolgozása, tartósítás	245 532	253 357	234 816	-13 635	-2 809	2 097
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	125 788	99 815	109 258	-7 304	-905	3 285
Gyümölcs, zöldség feldolgozás	271 806	213 992	201 345	-1 457	6 065	4 907
Tejtermék gyártása	225 859	188 187	208 946	-3 316	-3 868	-5 210
Malomipari termék gyártása	126 268	94 868	96 651	3 338	616	459
Haszonállat-eledelel gyártása	164 385	130 478	160 357	2 583	1 577	3 613
Hobbiállat-eledelel gyártása	61 408	68 578	69 289	799	3 060	5 636
Tésztafélék gyártása	37 460	32 018	37 153	1 990	1 756	576
Sörgyártás	130 622	89 567	52 887	-3 378	4 273	2 981
Üdítőital gyártása	164 225	174 041	155 588	-4 875	-2 846	2 257
Dohányipar	171 459	173 485	156 746	-2 113	2 425	752
Összes szakágazat	2 854 009	2 548 028	2 600 677	9 550	53 402	58 735

Forrás: NAV

